

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

DRONNINGLUND

Af Thomas Krogh

Dronninglund er en Stationsby ved Sæbybanen med ca. 1200 Indbyggere. Den er vokset op omkring Jernbanen, der aabnedes ved Aarhundredskiftet, og har i den Tid naaet en betydelig Størrelse. Der findes i Byen mange store Virksomheder, saaledes flere store Møbelfabriker, Cementstøberi, Automobilforretning og iøvrigt velassorterede Forretninger i alle Brancher. Der er Sygehus, Apotek, Posthus, Realskole, Handelsskole, Teknisk Skole samt Bank og Sparekasse. Fra Dronninglund udgaar "Østvendssyssel Avis", og Byen er i mange Henseender Midtpunktet, ikke blot for Danmarks største Landkommune, men for hele Østvendssyssel. De store Dyrskuer, hvorved Land og By mødes, holdes hvert andet Aar her. Et rigt Foreningsliv udfolder sig. Foruden Ungdomsorganisationer og politiske Foreninger maa særlig fremhæves Husmoderforeningen og Haandværker- og Borgerforeningen, som hver paa sin Maade øver en værdifuld Gerning til Byens Bedste. Byens driftige Borgerstand har ikke blot formaaet at føre Næringslivet ind i en sund og konkurrencedygtig Økonomi; men har ogsaa haft Sans for at skabe en smuk By, der baade danner en god Ramme om Indbyggernes Liv og Virksomhed og tillige virker tiltalende paa de mange fremmede, der besøger den. Byen er præget af de pæne Forretninger og velholdte Gader, som ved særlige Lejligheder klæder sig i Festskrud, idet Butiksvinduernes Pyntning sammen med Gadernes Flagsmykning skaber Feststemning.

Dronninglunds Omgivelser er meget smukke, og mange kommer ad Landevej eller med Jernbane for med Dronninglund som Udgangspunkt at besøge disse. Der er noget for enhver Smag, baade Sommer og Vinter.

Et Par km Vest for Byen ved Vejen til Hjallerup ligger Dronninglund Hovedgaard med den statelige Hovedbygning, hvis nuværende Skikkelse

stammer fra Brigader Ballings Ombygning, og sammenbygget med Hovedbygningen den smukke Sognekirke. Her laa i gamle Dage Hundslund Kloster, en Bolig for Nonner af Benediktinerordenen. Det omtales første Gang 1268 og blev i Tidens Løb meget rigt paa Jordegods, hvis Omraade strakte sig fra Børglum til Hals. Ved Reformationen blev Klosteret ophævet, og Godset gik over i privat Eje, og blandt Ejerne findes mange, der rager frem enten ved høj Byrd eller ved personlige Egenskaber. I Kirken findes et stort Epitafium over Jens Johansen Lindenov. Frederik IV's Dronning, Charlotte Amalie, gav Navn til Dronninglund og Dronninggaard, og hendes Datters, Prinsesse Sofie Hedevigs, Navnetræk ses flere Steder i Kirken. Over hende læses paa en Mindetavle en versificeret Indskrift, hvori hun prises som den, der har "opbygget Zions Mure" Jacob Severin handlede paa Island og Grønland. Han udskrev blandt Kystbefolkningen Mandskab til Skibene, og ved sin Undsætning af Hans, Egede bevarede han Grønland for Danmark. Greve A. G., Moltke fremmede Interessen for Husflid, Havebrug og Hegnsplantning. Den navnkundigste af dem alle er nok den endnu i Folkemunde levende Brigader Halling, en. Præstesøn fra Sjælland, som efter: en bevæget Omtumlen kom hjem som en hovedrig Mand og omsider købte Dronninglund, fordi det laa "Norden. for Lov "og Ret". Her kunde han gøre, som han vilde. Han skal have været en forfærdelig Bondeplager, men en dygtig Mand har han været, som drev sit Gods godt. Af hans mange Interesser kan nævnes Racehygiejne og Husflid. Der oprettedes paa hans Tid et bekendt Stutteri paa Godset, og Hovedbygningens nuværende Skikkelse skyldes hans Ombygning. Fra 1809 blev Jordene delvis udstykket, og Dronninglund Hovedgaards Mark reduceredes fra 92 til 76 Tdr. Hartkorn. Storskoven og Dronninggaard, der nu er helt udstykket, frasolgtes, hvilket ogsaa var Tilfældet med en anden Afbyggergaard, Civagaard, hvis Navn er dannet af Forbogstaverne i C. I. v. Arenstorff. Senere har Godset tilhørt Lensgreve Schimmelmänn til Lindenberg, Konsul Strøjberg, Godsejer Aksel Højer, og er nu atter kommet paa andre Hænder.

Kirken, der i 1938 blev overdraget til Menigheden, gennemgik en omfattende Restaurering i Aarene 1941-43, og under Arbejdet dermed kom middelalderlige Kalkmalerier til Syne i den søndre Korsarm, det saakaldte Dronning Margrethes Kapel. Disse er af stor kunstnerisk Værdi, og man skal langt Syd paa for at finde Mage til dem. Motiverne er hovedsagelig taget fra det gamle Testamente, men Hovedpladsen indtager Fremstillingen af de ni Helte: tre hedenske, tre jødiske og tre kristne, der uden Hensyn

til Forskel i Tid og Sted kæmper parvis med hinanden, til Hest eller paa andre Dyr og i middelalderlige Rustninger. Ogsaa andre Steder i Kirken er der Spor af fordums Udsmykning, og paa Pulpiturenes Forsider, Opgangen til Prædikestolen samt paa Himlen over Døbefonden er af dækket forskellige Malerier. Prædikestolen er et meget smukt Billedskærerarbejde, og Altertavlen er meget pompøs.

I Middelalderen holdtes ved Kirken Hundslund Messe, hvorefter senere Hjallerup Marked har udviklet sig.

3 km Sydvest fra Kirken ligger Try, som har en bekendt Folkehøjskole og et Hjemstavnsmuseum, hvis Samlinger giver et levende Indtryk af Egnens Kultur gennem Tiderne.

I Gammel Kirk ved Thorup har man fremdraget Grundplanen af den gamle Sognekirke, som blev opgivet, da Klosterkirken blev Sognekirke,

Gaar vi fra Kirken mod Nord, passerer vi Lundager, hvor den gamle Præstegaard laa. Til venstre har vi Lunderbjerg, der forsyner Oplandet med Grus og Sand. Forbi Margrethelund, hvori Tyskerne under Besættelsen havde et mægtigt Ammunitionslager, kommer vi op til Storskoven, i hvilken der findes flere høje Punkter, bl. a. Vendsyssels højeste Punkt Knaghøj (136 m). Storskoven er et meget søgt Udflugtssted baade for Egnens Befolkning og for tilrejsende. Dens Natur er rigt varieret og vækker stadig Interesse selv hos dem, der er godt kendt i den. I de senere Vintre har den været et Eldorado for Skisporrens Udøvere, idet de langstrakte Bakker giver gode Betingelser for at drive Skisport.

Langs den gamle Kongevej, der forbi Gl. Kirk og Thorup gaar mod nordøst, ligger der mange Kæmpehøje, som sætter et eget Præg over Egnen.

Mod Øst bliver Egnen mere flad og skraaner ned mod Kattegat. I Læ af Asaa Havn har der dannet sig en langstrakt Sandtange, som om Sommeren er en herlig Badestrand, der er meget stærkt besøgt.

Det er let at komme til Dronninglund: Banen gaar lige igennem Byen, og Sognets Veje er særdeles velholdte.

Fra Smedie til Specialværksted

Dronninglund Jernhandel

Da den gamle Smedemester N. Sørensen efter mange Aars dygtig Virke "lagde op", blev hans Forretning købt af Firmaet P. C. Petersens Jern- og Staalforretning i Aalborg og omdannet til en Filial af denne. Der forhandles foruden Jern og Staal Landbrugsmaskiner, Reservedele samt Hus-holdningsmaskiner og Støbegods fra A/S C. M. Hess, Vejle. - Der blev efter Overtagelsen bygget nye Forretningslokaler og indrettet moderne Kontor, og der var Raadighed over rigelig og god Lagerplads.

Forretningen viste sig hurtigt at være paa sin Plads, idet den i de faa Aar, den har bestaaet, har været i en sund og god Udvikling. Kundekredsen voksede støt og sikkert, og for Østvendssyssel har det naturligvis sin store Betydning med en saadan udpræget Specialforretning beliggende paa et centralt Sted, som Dronninglund er for Oplandet.

Forretningen er nu efter 3 Aars Forløb overtaget af dens tidligere Forretningsfører B. Henriksen Bach, der vil søge at drive Forretningen videre efter de samme Retningslinier, hvorefter den er startet - til Gavn for Byen og Oplandets Kunder. Der vil blive lagt Vægt paa en god Kundeservice, specielt hvad angaar Landbrugsmaskiner.

Dronninglund Sogn og Omegns

Spare- og Laanekasse

Der er en egen fin Klang over Navnet Dronninglund. Det hed i gamle Dage Hundslund og var kendt for det gamle Hundslund Nonnekloster, der efter Reformationen gik ind under Kronen. Frederik II mageskifter Godset til Hans Joh. Lindenor, i hvis Slægt det var i ca. 100 Aar. 1690 gik det over til Kristian V's Gemalinde Charlotte Amalie, der gav Godset Navneforandring, og fra "Hundslund" blev det til "Dronninglund". Det kan vel nok kaldes et Avancement.

Smukt og fornemt ligger det gamle Slot med den tilbyggede gamle Klosterkirke, hvis Taarn rager op over de omgivende Skove. Et helt sjællandsk Landskab frister man sig hensat til, naar man vandrer gennem Skoven til Dronninglund Stationsby.

Denne er af forholdsvis ny Dato, idet den vokser frem, da FF-Banen blev anlagt. Der var da kun nogle faa Huse, bl.a. Apotek, Lægebolig og en lille Købmandsbod, der var saa lille, at den ligner et af de smaa Sprøjte-huse, man af og til fandt, og Folkevittigheden var der naturligvis straks og kaldte Byen "Sprøjten".

Men hurtig efter Banens Anlæg vokser Byen op og er nu en anselig - og smuk - Stationsby, med Amtsygehus, flere Lægeboliger, Apotek, Hotel, Konditori, Elektricitetsværk, Bank, Realskole, stor Kommuneskole, Missionshus, Præstegaard, mange Købmænd, flere industrielle Virksomheder og Dronninglund Sogn og Omegns Sparekasse - een af Landsdelens største Land-Sparekasser. Den har inden for Sparekasserne en gammel Historie, idet den om et Par Aar kan fejre 75 Aars Fødselsdag.

Ved et Møde paa Try Højskole i 1873 drøfter man derefter et Foredrag - der velsagtens har været om noget helt andet - Sognets forskellige Anliggender, og een af Forsamlingen fandt da Anledning til at udtale, at det kunde være morsomt, om man kunde faa et Møde i Stand, hvor Sognets Beboere kunde samles for at "forhandle om almennyttige Anliggender for Sognet".

Dette Møde blev afholdt i Øster Møgelmose den 23. Marts 1873, og her kom Tanken om en Sparekasse i Sognet frem, og man skred straks til

Handling og nedsatte et 5 Mands Udvalg, der den 8. April - paa selve Kongens Fødselsdag - sammenkaldte til Møde, hvor Lovudkastet for „Dronninglund Sogn og Omegns Spare- og Laanekasse" blev vedtaget. Kassen skulde træde i Virksomhed til Juni Termin. Der var Damp oppe!

Til Formand valgtes Sognets Andenpræst - Pastor Christensen - og til Næstformand Lærer Petersen, Bolle.

Pastor Christensen var kun Formand et Par Aar, og Formandspladsen gik saa over til Lærer Petersen, der var Sparekassens Formand til 1908. Lærer Petersen var i høj Grad med til at give den det solide Præg, som den har den Dag i Dag.

Sparekassen havde indtil 1895 Kontor i Bolle Skole, men da Lærer Petersen tog sin Afsked som Lærer, flyttede han Kassen med sig til sit nybyggede Hus i Dronninglund, og her var Sparekassens Kontor til 1908, da Mejeribestyrer M. K. Madsen, Præstbro, blev Formand. Man byggede da en ny Sparekassebygning, der er en af Dronninglunds smukkeste Bygninger, ren og solid i Stilen og beliggende paa Byens Hovedgade.

Madsen fortsatte i Lærer Petersens Spor, og Sparekassen vokser stadigt. 1927 døde Madsen, og Sparekassens Bestyrelse valgte Kassens Næstformand Proprietær Bang, Holtet, til Formand, og han er nu Sparekassens Direktør. Som Formand i Tilsynsraadet sidder nu Amtsskolekonsulent P. Hanghøj, Dronninglund.

Det er ret interessant at studere Sparekassens Historie, der fortæller om stadig Fremgang. Da Sparekassens første Aar var udløbet, var Status saaledes, at Aktiver og Passiver balancerede med 9939 Rdl. 4 Mark og 6 Skilling. Samtlige Indskud var paa ikke mere end 7194 Rdl. 5 Mark og 7 Sk. Da 25 Aar var gaaet, var Balancen 2.468.288 Kr. 36 Øre, og i 1946 var Balancen paa 4.372.439 Kr. 78 Øre. Kassens Reservefond er vokset til 440.891 Kr., dertil kommer et Kursreguleringsfond paa 60.000 Kr. og en Konto til Tab paa Aktiver paa 47.000 Kr.

Kassens stadige støtte Fremgang fortæller om den Indsats, den har haft i Sognets økonomiske Liv. I 1897 udtalte Formanden, at "Hensigten er ikke at dyngte Penge op og berige Kassen, men at lade det komme Deltagerne til Gode". Dette Maal har man stadig holdt fast ved samtidig med, at man konsoliderede Kassen paa bedste Maade, og Indskydere og Laantagere har derfor med fuld Fortrøstning kunnet gaa til Sparekassen, og der sidder mange rundt omkring i Sognet og Omegnen, som er glade for, at man i 1873 tog Initiativet til at oprette Dronninglund Sogns Sparekasse.

DRONNINGLUND HOTEL

Da Jernbanen umiddelbart før 1900 blev etableret gennem Østvendssyssel, skabte det paa mange Maader en fuldstændig Nyvurdering paa Egnen. Hvad der før havde været ubetydelige Byer blev nu pludselig til Centret i hele Egnens Liv, medens andre tidligere store Handelspladser sank tilbage i en mindre Landsbys kummerlige Tilværelse.

En Følge af disse store Omvæltninger var, at den Bevilling, der indtil da havde været knyttet til Ørsø Kro, blev flyttet til Dronninglund, hvor Hotelejer Vaarst byggede det store og moderne Hotel i 1899. Det var Dronninglund, der nu blev den centrale By i Sydøstvendssyssel, og Byen havde Brug for et moderne Hotel, der kunde være Samlingspunkt for Byens og Egnens offentlige Liv.

Hotellet gik ogsaa en straalende Fremtid i Møde.

Det blev Hotelejer Carl. F. Pedersen, der skulde komme til at gøre den store Indsats.

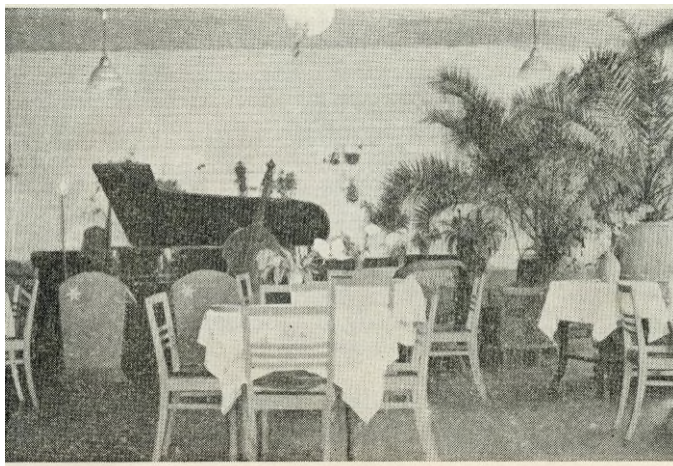
Carl F. Pedersen var oprindelig Landmand, men det viste sig hurtigt, at han havde store Evner for Hotelfaget, og han drev med stor Dygtighed

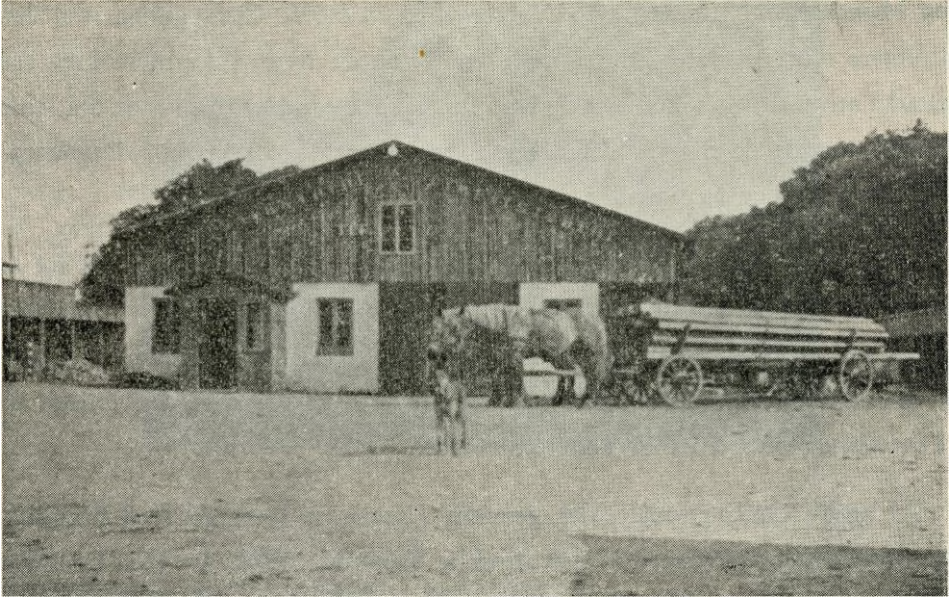
og Myndighed Hotellet. I 1921 foretog han en større Ombygning, idet den tidligere Køreport, der eftersom Bilerne rykkede frem, ikke mere blev saa stærkt anvendt, blev nedlagt og i Stedet for blev indrettet en stor Sal, som kunde rumme de mange Hundrede Mennesker, der samledes i Dronninglund ved festlige Lejligheder.

Der gaar endnu Ry af det store Arbejde, Carl F. Pedersen gjorde for at skabe et 1. Klasses Hotel i Dronninglund, men hans Enke, Fru Kristine Pedersen, der overtog Hotellet ved hans Død i 1941 og nu driver det videre i Samraad med Sønnen Wilhelm Pedersen, har forstaaet at videreføre de Traditioner, som Carl F. Pedersen skabte.

Af andre Ombygninger, der gennem Aarene er foretaget ved Hotellet, kan nævnes Indretningen af den smukke Veranda i 1929, der blev foretaget for at skaffe Plads til de mange Mennesker, der ved særlige Lejligheder og i Sommertiden besøger Hotellet. Ogsaa Værelsernes Antal er blevet udvidet, og Hotellet raader nu over 20 velindrettede Værelser med varmt og koldt Vand.

Dronninglund Biograf har siden 1918 været knyttet til Hotellet, og Biografens Forevisninger foregaar i Hotellets Festsal. Wilhelm Pedersen, der har overtaget Biografbevillingen, er dog nu i Færd med at bygge en ny og moderne Biograf lige ved Siden af Hotellet. Der vil her blive indrettet en fuldt ud moderne Biograf med de nyeste Anlæg og 250 Siddepladser.

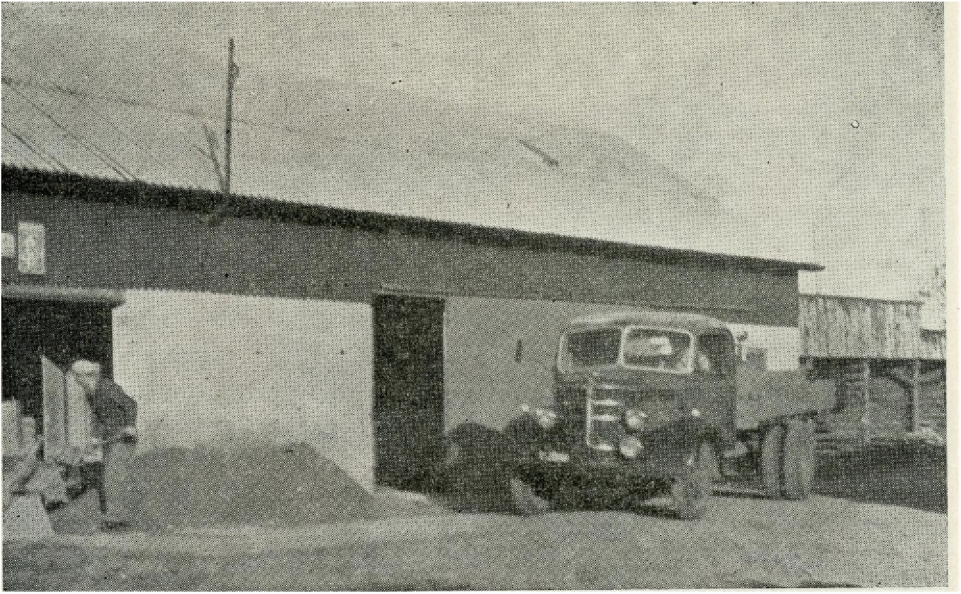
Bygningstømmer og Kassetræ - Alle

Arter af Betonvarer

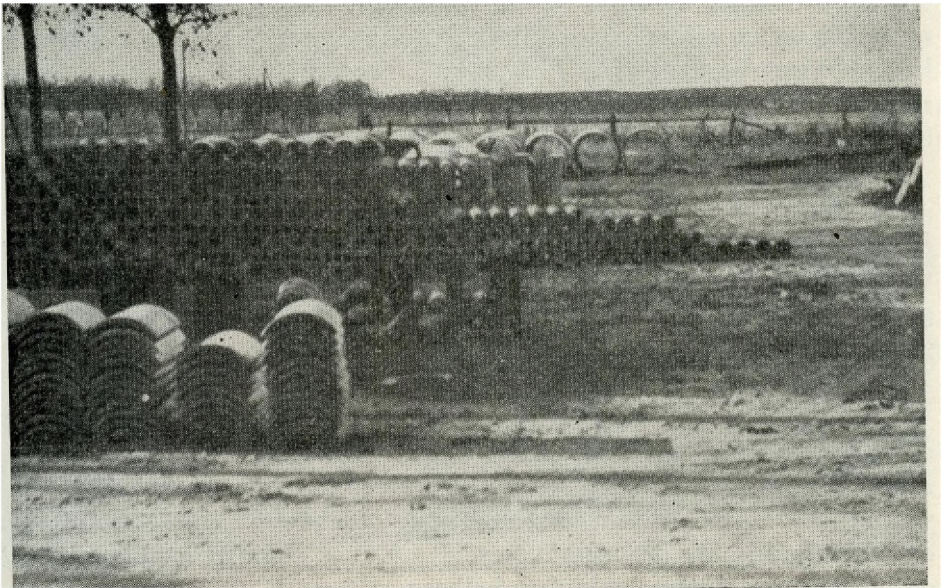
Dronninglund Hovedgaards Savværk og Cementstøberi, beliggende ved Hovedgaarden, er etableret i 1934, og den daglige Ledelse forestaas af Forretningsfører Aage Junge.

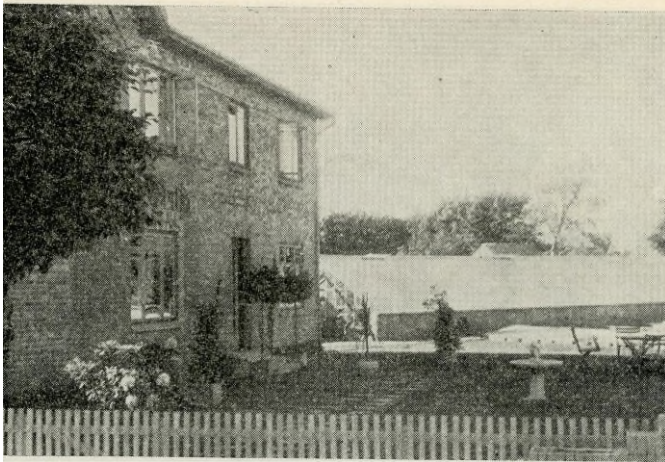
Paa Savværket fremstilles Bygningstømmer og Kassetræ, der forarbejdes af Træ fra Hovedgaardens Skove, medens Cementstøberiet fremstiller alle Arter af Betonvarer som Tagsten og Mursten. Til Virksomheden hører endvidere en større Grusgrav, hvorfra der hentes Sand og Grus til Bygningsarbejder. Ydermere drives der en ret anselig Handel med alt inden for Bygningsbranchen saa som Støbegods, glasserede Varer, Gulvfliser, importeret Trælast, Isoleringsplader og Tagbeklædning m. m.

Savværket og Cementstøberiet, der i Dag beskæftiger 17 Mand, har en meget betydelig Kundekreds.

DRONNINGLUND HOVEDGAARDS
SAVVÆRK og **CEMENTSTØBERI**

**En af Vendsyssels
store
Gartnerivirksomheder**

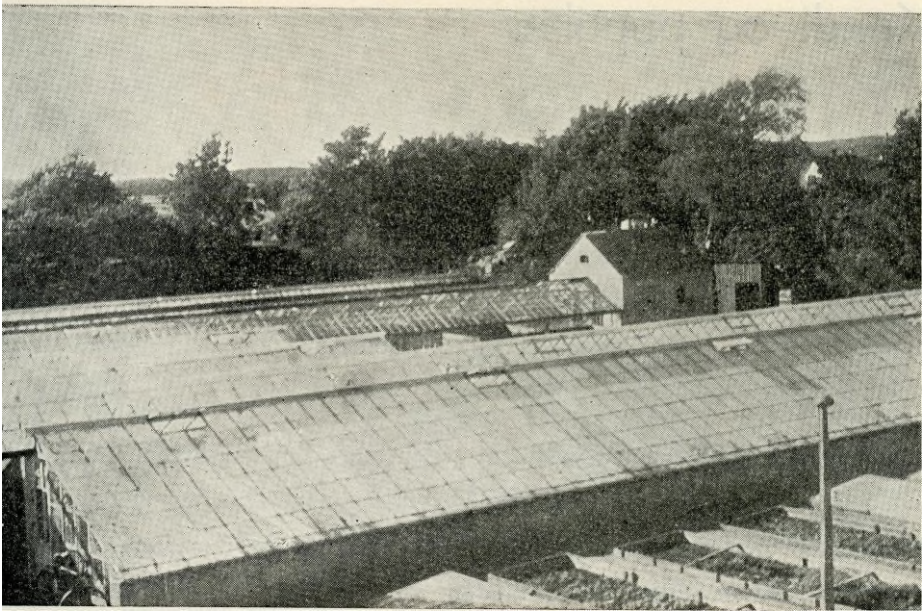
Et af Vendsyssels store Gartnerier ligger i Dronninglund og drives af Gartner M. Nørgaard Andersen. - Gartneriet blev etableret ved

Aarhundredskiftet som saa mange andre af de store Virksomheder i Byen. Det begyndte i Aarene umiddelbart efter Anlæggelsen af Banen, der bragte det store Opsving for Byen. Det var Gartner Hjalmar Lundgren, der startede Gartneriet og drev det gennem en lang Aarrække, hvorefter Ledelsen ved dennes Død overgik til en Søn. I 1930 blev Virksomheden derefter overtaget af Gartner Thomsen, der imidlertid kun fik Lov til at virke i Dronninglund i 3 Aar. Han afgik ved Døden i 1933, og Virksomheden blev derefter fortsat af hans Enke, der drev Gartneriet ved Hjælp af Bestyrere. - En af disse Bestyrere var Gartner M. Nørgaard Andersen, der i 1939 overtog Gartneriet.

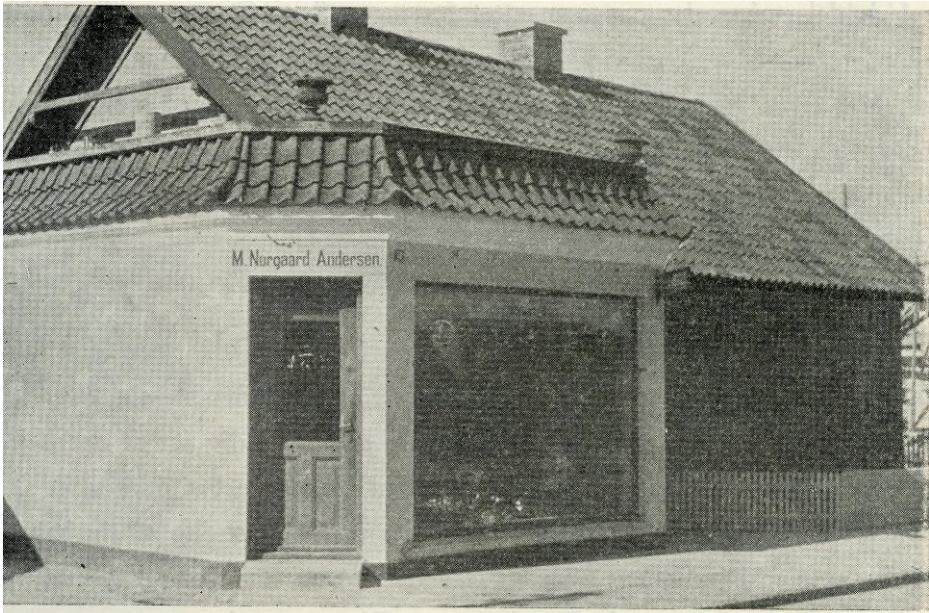
Under Gartner Nørgaard Andersens kyndige Ledelse har Gartneriet gennemgaaet en rivende Udvikling. Da han overtog det, var der foruden ham selv kun beskæftiget 1 Elev, men i Dag arbejder 10 Mand i Gartneriet, der omfatter et Areal paa 12 Tønder Land og mange store, moderne indrettede Drivhuse, der hovedsagelig drives med Blomster.

Paa flere Omraader har Gartner Nørgaard Andersen gjort en Indsats for at udvide Virksomheden. Saaledes har han anlagt saavel Frugtplantage som udvidet Handelsgartneriet med en Planteskole. Ogsaa Anlægsgartneri er en Gren inden for Branchen, som den initiativrige Gartner har taget op.

Handelsgartneriet har egen Butik, hvorfra de fleste af Gartneriets Produkter afsættes, og en omfattende Binderivirksomhed, og der er herfra i Aarenes Løb udsendt mange smukke Binderier til de fleste Egne i Øst-vendsyssel. - Endelig kan det nævnes, at Indehaveren er Medlem af Verdensforeningen "Sig det med Blomster", Dansk Blomsterhandlerforening og Gartnernes Salgsforening i Aalborg.

Vue over Gartneriets moderne indrettede Drivhuse

Butikken

Kendt og populær

Jørgensens Conditori i Dronninglund er blevet et Samlingssted for Byens og Egnens Befolkning, ligesom de mange Turister, der jævnligt besøger Byen paa Vej til og fra de store Badesteder ved Østkysten, her i de hyggelige Lokaler har fundet et yndet Tilholdssted.

Det store og moderne Conditori og den store Bagerivirksomhed er imidlertid ikke blevet til paa een Dag. Udviklingen er sket jævnt og gradvis, om end det ogsaa er gaaet hurtigt. Da Nr. Sundby Bagermesteren P. J. Jørgensen i 1938 overtog Virksomheden, var der ikke meget Fundament at bygge paa. I hele Virksomheden beskæftigedes dengang kun 2-3 Mennesker - i det store moderne Bageri arbejder nu 6 Bagere - og i Køkkenet og ved Serveringen er der beskæftiget 10 Damer. Det er saaledes i Dag en Storvirksomhed, som kan konkurrere med tilsvarende i mangan Storby.

Udvidelser har der ogsaa maattet foretages flere Gange - den sidste blev foretaget i 1940, da den store og hyggelige Sal paa 1. Etage blev bygget. Her er til daglig et hyggeligt Conditori-Lokale, men ved større Lejligheder kan det omdannes til Forsamlingslokale. I Conditoret serveres ikke alene Varer fra Bageriet, ogsaa smaa varme Retter, Smørrebrød og lign. serveres i de hyggeligste Omgivelser.

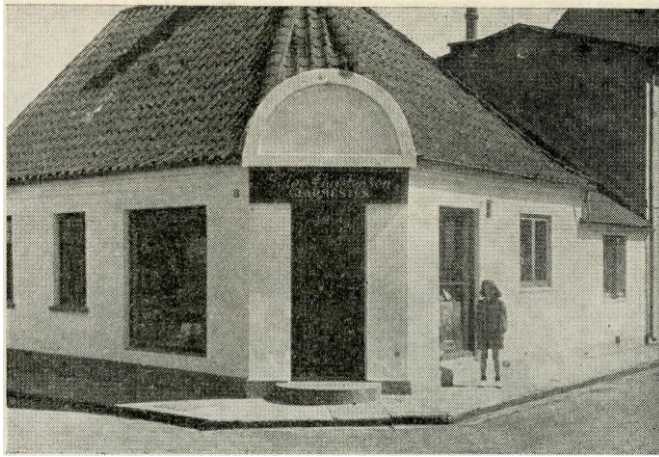
Virksomheden, der blev etableret af Max Carlsen i 1928, har først faaet sit store Opsving under P. J. Jørgensens Ledelse. Han viste sig at være i Besiddelse af det Fremsyn og Initiativ, der er nødvendig for at oparbejde en saadan Virksomhed i en Stationsby. Men Jørgensen har ikke faaet sine Evner som Forretningsmand og Cafe-Leder paa Bekostning af sin haandværksmæssige Dygtighed - ogsaa Bageriets Varer har opnaaet en paa Egnen og i Byen enestaaende Popularitet og Efterspørgsel.

Jørgensens Konditori, Dronninglund

Interiør fra Konditoriet

Vendelboen der fik Succes

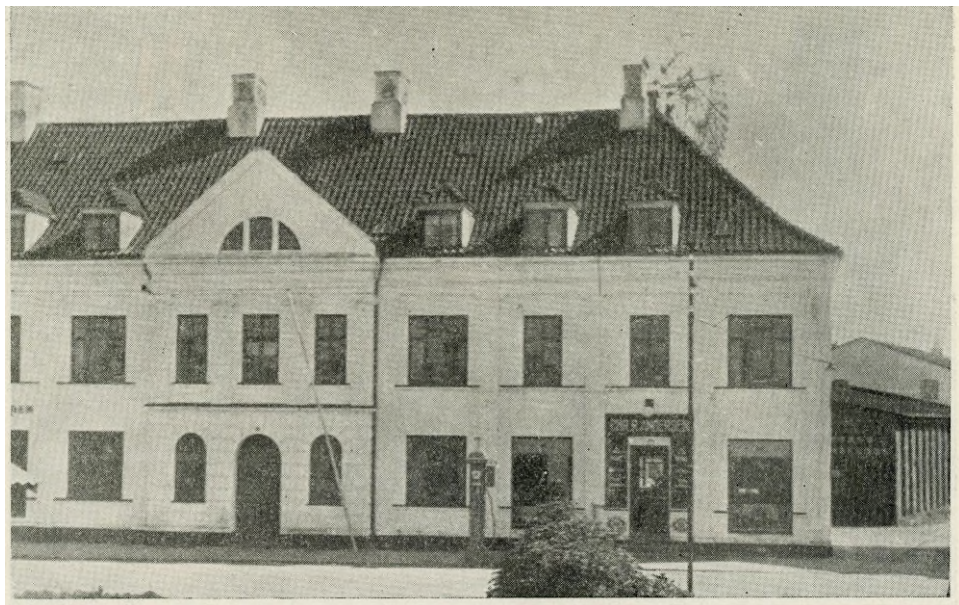
Naar man blot forstaar sin Metier, er det utroligt, hvad der kan laves ud af praktisk talt ingenting.

Glarmester Peter Christensen i Dronninglund, der i 1926 overtog den kun 1 Aar gamle Forretning efter Karl Christensen, har saaledes faaet indrettet sit smukke, moderne Glarmesterværksted i en Ejendom paa Hjørnet af Gravensgade, hvor der tidligere har været Slagterforretning.

Hvor der før var Stald og Slagteri, er der nu Værksted, og hvor der dengang var Slagterbutik, er der nu en hyggelig Glarmesterforretning.

Disse Udvidelser er kommet gradvis, efter som Forretningen støt og roligt voksede, takket være den tidligere Thy-Glarmesters solide, men samtidig fikse haandværksmæssige Arbejde. Forretningen laa oprindelig i Vestergade i en Træbarak, men blev efter et halvt Aars Forløb flyttet til Nørregade 6, og i 1929 blev den flyttet til Hjørneejendommen, hvor den har til Huse i Dag.

Forretningen omfatter i Dag praktisk talt alt inden for Faget, ligefra Rudeindsætning til moderne Kunsthandel.

Et af Østvendssels store Handelsforetagender

Da den østvendsselske Stationsby Dronninglund i Aarene efter Aarhundredskiftet fik sit store Opsving, saa de fremsynede Mænd i Byen, at man vilde komme til at savne en Storforretning, der kunde tilfredsstille den store Efterspørgsel, der i de følgende, Aar kunde ventes fra Byen og Oplandet. En Række fremtrædende Mænd fra Byen og Egnen med Apoteker Mikkelsen i Spidsen traadte derefter sammen og dannede Aktieselskabet Østvendssels Handelscompagni.

Der blev efter Starten gjort alt for at gøre Forholdene for den nye Virksomhed saa gode som mulige, og man var samtidig heller ikke bange for at lægge an med den helt store Virksomhed. Den store og kendte Bygning ved Vejen til Asaa blev bygget i Løbet af de første Aar, store Pakhuse blev indrettet, og direkte Jernbanespor blev ført ind til Pakhusene. Virksomheden har saaledes fra Starten været og er det endnu i Dag en af Østvendssels største Handelsforetagender inden for Branchen.

I Tilslutning til Virksomheden startede den første Leder og senere Ejer Niels Lemming "Dronninglund Tagpap-Tjærefabrik" - den eneste Virksomhed i sin Art Nord for Limfjorden. Fabrikken afsætter sine Produkter baade i Vendsyssel, Hanherred og Syd for Limfjorden.

De første Aar efter Starten i 1907 blev Virksomheden ledet af Niels Lemming, der senere ved Aktieselskabets Opløsning selv overtog den. Niels Lemming drev Forretningen til 1936, da den blev overtaget af A/S A. Sønderlev, der drev den i tre Aar, til den 1. April 1939 blev overtaget for egen Regning af den nuværende Indehaver, Købmand Chr. R. Andersen.

Et- Herremagasin i en lille By

Ogsaa de mindre Stationsbyer er efterhaanden ved at komme godt med i Rækken med Hensyn til Specialforretninger, der i hvertfald under normale Forhold har et saa righoldigt Udvalg af Varer at de kan konkurrere med de større Nabobyers Specialforretninger.

En af disse velassorterede Forretninger er A. Uggerholts Herremagasin i Dronninglund. Forretningen fører udelukkende Varer inden for Herre- og Drengeskjorte og er efterhaanden blevet en søgt Forretning af Byens og Egnens mandlige Befolkning.

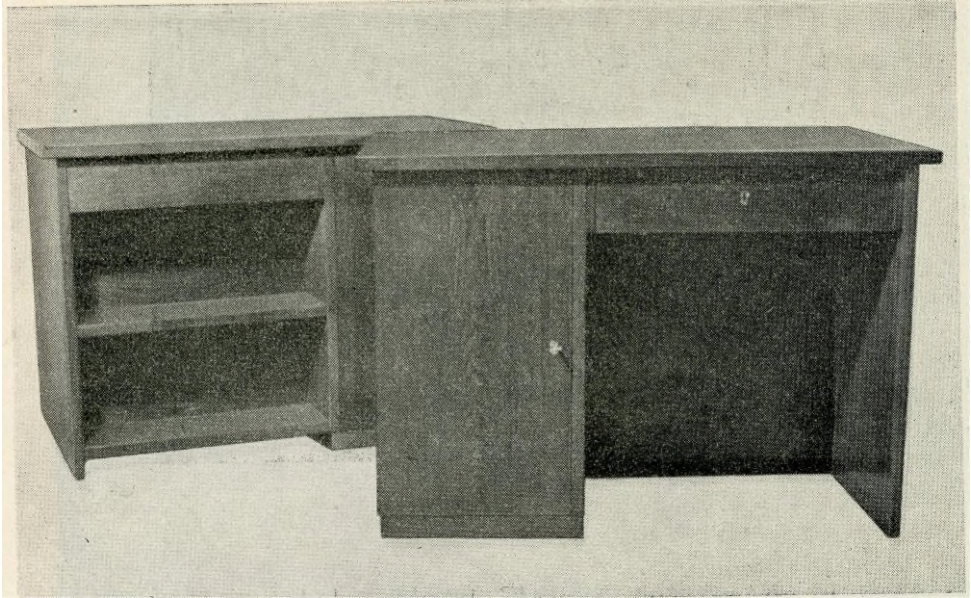
Forretningen er etableret af A. C. Vestergaard, der oprindelig drev en blandet Land-Manufakturforretning, men som i 1917 udskilte Herre- og Drengeskjorteforretningen og dannede en selvstændig Specialforretning. I 1924 blev denne Forretning overtaget af den nuværende Indehaver, A. Uggerholt, der med stor Dygtighed har drevet den siden.

Kolonial-, Material- og Farvehandelen i Dronninglund

Ejnar Pedersens Kolonial-, Material- og Farvehandel i Dronninglund er som de fleste andre af Byens Forretninger etableret omkring Aarhundredskiftet. Forretningen begyndte oprindelig som en ren Kolonialhandel. De skiftende Ejere gennem Aarene har været Anton Hansen, Overbeck, Carl Christensen, Krogsgaard og Ewald Jensen.

Den nuværende Indehaver, Ejnar Pedersen, overtog Forretningen i 1933. Han kom fra Himmerland og begyndte i de følgende Aar at omlægge Forretningen, saaledes at den foruden Kolonial ogsaa kom til at omfatte Material- og Farvehandel. Der var paa dette Tidspunkt ingen saadan Specialforretning i Dronninglund, og den viste snart sin Berettigelse. Da Ejnar Pedersen overtog Forretningen, var den nede i en Bølgedal, men den dygtige Købmand fik snart Omsætningen i Vejret, og i Dag er den fem Gange saa stor som ved Overtagelsen.

Skrivebordet for Dem!

Det er adskillige smaa fikse Skriveborde, der gennem Aarene er udgaaet fra Alfred Pedersens Møbelfabrik i Dronninglund. Det er lykkedes Alfred Pedersen at fremstille en Skrivebordstype, der netop passer for de fleste Hjem. Skrivebordene er ikke for store og fylder saaledes ikke for meget i en mindre Stue, men alligevel er der rigelig med Skabs- og Skuffeplads til dem, og Bagsiden er samtidig indrettet som Bogreol. Skrivebordene, der fremstilles i smukt lyst- eller mørk behandlet Egetræ, har fundet rivende Afsætning Landet over, og Møbelfabrikant Pedersen har en Storproduktion i Gang, der ganske vist under og i den første Tid efter Krigen har været noget hæmmet af Materiale-mangel.

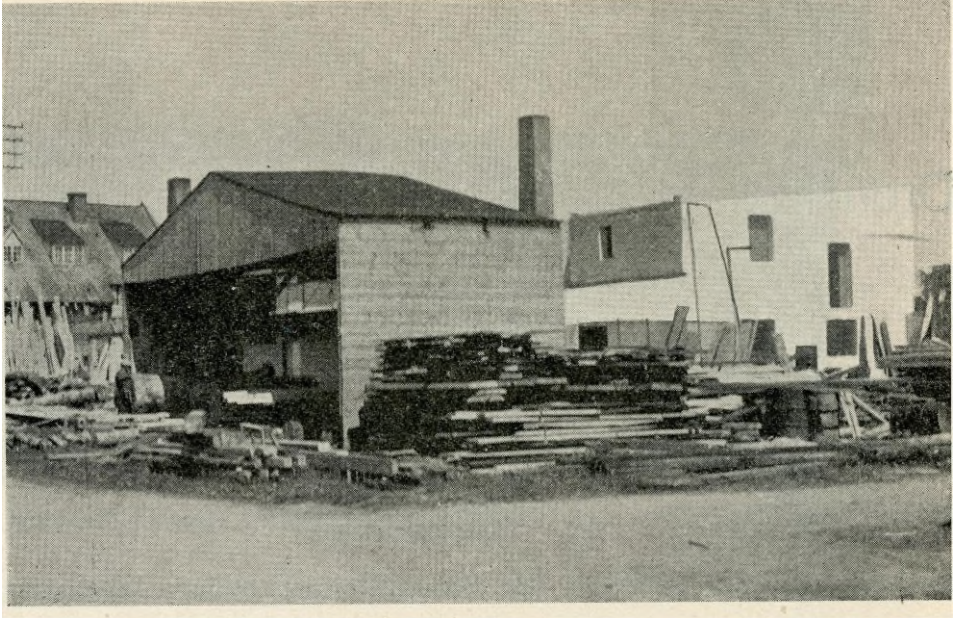
Alfred Pedersen startede sin Virksomhed i 1928 som Bygnings-snedkeri, men senere lagde han Driften om og gik over til Fremstilling af Smaa-møbler og specialiserede sig senere i Fremstillingen af de populære Skriveborde.

Dronninglund Mejeri

Dronninglund Mejeri blev oprettet i 1902, men blev delvis ombygget og udvidet i 1922. Det indehaves og drives nu af Mejeriejer Johannes Skrubbeltang, der overtog det i 1946 i Februar Maaned efter E. Haaning, der havde drevet det gennem 6 Aar. Blandt Mejeriets tidligere Indehavere kan nævnes Mejeriejer N. P. Nielsen, der drev det fra 1919 til 1940.

Mejeriejer Johannes Skrubbeltang havde, før han kom til Dronninglund, virket ved Mejerierne "Søndagshvile" i Bindslev og "Lillebælt" i Taulov, ligesom han har haft Mejerier i Nørre Sundby og Ilbro.

Dronninglund Mejeri har i Dag ca. 150 Leverandører med ialt 1400 Køer, og til Belysning af den Udvikling, det har gennemgaaet, kan nævnes, at det i 1915 behandlede omkring 2 Mill. kg indvejet Sødmælk mod nu ca. 4 Mill. kg. - Foruden Smørproduktionen, der i det væsentligste afsættes til Grossister, har Mejeriet eget Detailsalg fra Butik og to Vogne.

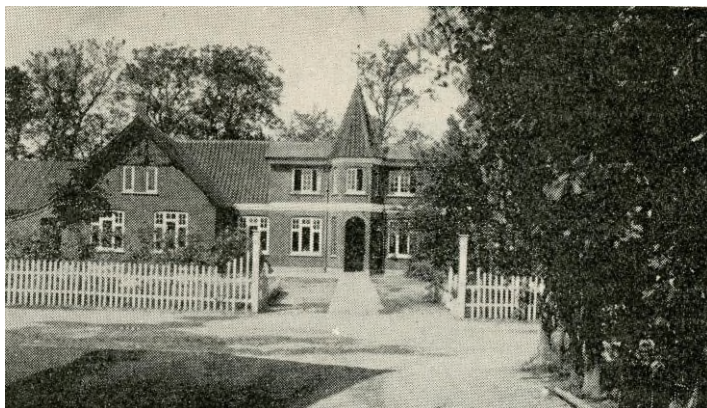
Hvor Træet fra Østvendssysels store Skove bliver til Gavntræ

Fra de store Skove omkring Dronninglund føres der aarlig i Tusinder af Tons Træ til Dronninglund ny Savværk. Træet bliver her behandlet og omdannet til Gavntræ og spredes til Snedkere og andre træforbrugende Virksomheder i Byen, paa Egnen, ja over hele Vendsyssel, ligesom Savværket har Kunder paa den anden Side af Limfjorden.

Savværket, der er det ældste i Byen og paa Egnen, blev etableret i 1915 af Savværksejer Løve Larsen, der drev det til 1. Maj 1946, da det blev overtaget af de tre Sønner, Alvig, Hans og Harald Larsen, der alle har faaet en grundig Uddannelse i Faderens Virksomhed.

De allerførste Aar førte Savværket en beskeden Tilværelse og beskæftigede sig i det væsentlige med Fremstilling af Brænde, men allerede efter 5 Aars Forløb maatte der en større Udvidelse til, takket være Omlægning af Produktionen fra Brænde til Vogn- og Møbeltræ, saaledes bl.a. Træ til svære Arbejdsvogne og Egetræ til den finere Møbelfabrikation.

De tre Brødre har Iorstaet at føre Savværket paa det Grundlag, hvorpaa deres Fader byggede, og Dronninglund ny Savværk staar i Dag i Efterkrigstidens Genopbygningsperiode overfor en ny og rivende Fremgang.

Indkørslen til Try Højskole

Try Højskole, Dronninglund

Try Højskole ved Dronninglund i Østvendsyssel begyndte sit Virke i 1873 og er derfor Vendsyssels ældste bestaaende Højskole.

Egnens Befolkning ejede først Skolen, men i 1875 blev den købt af Sønderjyden J. H. Fogt, som var Forstander til 1915, hvorefter han overdrog den til sin Søn, Frode Fogt, der saa solgte den til en Datter og Svigersøn, Hilda og P. Sejlund Sørensen, i 1944.

Try Højskole blev aldrig den helt store Skole, der talte Eleverne i trecifrede Tal; men til Gengæld kunde Forholdene blive desto mere hjemlige, saa der skabtes en nær personlig Tilknytning mellem den enkelte Elev og Lærerstaben, og der kunde tages mere Hensyn til den enkelte ved Undervisningen. Derfor har gamle Elever ogsaa altid staaet trofast sammen om deres Skole.

I 1944 blev der foretaget væsentlige bygningsmæssige Forbedringer, især vedrørende de sanitære Forhold. Og naar disse Linier skrives (1947), er der lagt Planer om en større Nybygning med Gymnastiksal, Scene, Elevværelser m.m.

Skolen ligger midt imellem de 3 Jernbanestationer, Dronninglund, Rørholt og Hjallerup, og der er daglig Rutebilforbindelse til og fra Aalborg med Holdeplads ved Højskolen.

Lige op mod Skolen ligger det smukke Try Hjemstavnsmuseum, der hvert Aar besøges af en Mængde Foreninger og Skoler. Fra Skolen kan der endvidere let foretages Smaaudflugter til saa smukke Steder som Dronninglund Storskov med Vendsyssels højeste Punkt og til Dronninglund Slot og Slotskirke med de berømte Kalkmalerier. For Højskolens Sommerlever er den herlige Badestrand ved Asaa ogsaa et dragende Punkt.

FREDE POULSEN

VOGNMAND

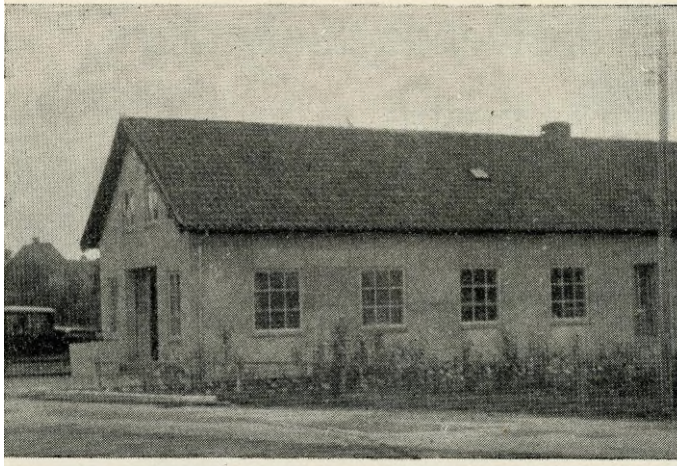

TRY

pr. Dronninglund

Telf. Nr. 7

Harald Gregersens Tømrer- og Bygningssnedkeri i Dronninglund

Tømrer og Bygningssnedker Harald Gregersens Virksomhed hører til de yngste i Dronninglund, idet den unge Haandværker først etablerede sig i 1941.

Tømrermester Gregersen er født i Dronninglund og har faaet sin Uddannelse her. Han er saaledes godt kendt med Byens og Egnens Befolkning, hvilket ogsaa bevirkede, at han hurtigt fik Gang i Forretningen. - Kundernes Antal voksede, og det blev snart nødvendigt at udvide. Han byggede nye Værkstedslokaler og flyttede Virksomheden fra Lemmingsvej til Rørholtvej.

En af Sydøstvendssysels store

Haandværksmestre

I 1888 etablerede Murermester P. Rasmussen sin senere saa kendte østvendssyselske Virksomhed i Asaa. Den energiske unge Murermester fik hurtigt Gang i Forretningen, og i Løbet af de første Aar byggede han bl. a. Asaa Mejeri og adskillige Beboelseshuse i Byen og paa Egnen, og det varede ikke længe, før han udstrakte sit Virkefelt til den nye Stationsby Dronninglund.

Her opførte han bl.a. i 1896-97 Mejeriet og i 1898 Dronninglund Hotel og adskillige af Byens øvrige større Bygninger. Da Hovedparten af Virksomheden efterhaanden kom til at ligge i Dronninglund, flyttede Murermester Rasmussen i 1899 hertil og opførte i Aarene umiddelbart efter Aarhundredskiftet bl.a. Posthuset, Dronninglund Skole og Elektricitetsværk, men han fortsatte samtidig sin Virksomhed i Asaa og genopbyggede her bl. a. Asaa Hotel efter Branden.

Det vil føre for vidt at komme ind paa en Omtale af de mange større og mindre Bygninger, som Murermester Rasmussen opførte i de følgende Aar, men flere Ombygninger og Restaureringsarbejder er blevet udført af ham, saaledes Restaureringen af Slottet og Kirken, Ombygningen af Amtssygehuset, Opførelsen af Hjallerup Posthus og Kommuneskolen og Alderdomshjemmet i Dronninglund.

Murermester Rasmussen har sat sig et varig Mindesmærke paa Egnen og i Byen, og de gode haandværksmæssige Traditioner fortsættes nu af Sønnen, Murermester Chr. Rasmussen, der overtog Virksomheden i 1943 - 2 Aar før Faderens Død.

Udvidelse paa Udvidelse

Hvad er en By i vor mekaniserede Tid uden et stort og moderne Bilværksted. Saaledes ræsonnerede E. Gravesen allerede ved Begyndelse af første Verdenskrig, da man begyndte at faa Øjnene op for, hvilken Betydning Bilindustrien vilde faa for Fremtiden. Den unge og driftige Stationsby Dronninglund var indtil da uden noget Bilværksted, men denne Mangel afhjalp Gravesen i 1916, da han paa Pladsen over for Stationen etablerede sit Værksted.

Det var dengang under smaa og beskedne Forhold, men efter den første Verdenskrig, da Bilismen for Alvor voksede frem, maatte der foretages den ene Udvidelse efter den anden. Disse Ombygninger og Udvidelser kulminerede i 1932, da der blev bygget et fuldt ud moderne Værksted med tilhørende Lokaler - ja saa moderne blev det indrettet dengang, at det faktisk ikke kan laves meget bedre i Dag.

Bilsalget blev naturligvis ogsaa med Tiden inddraget under Virksomheden, og siden 1923 har E. Gravesen været autoriseret Fordforhandler. Der er med Aufomobilsalget for Øje bygget en tidssvarende Udstillingshal, og i 1940 blev der bygget en stor Garagebygning, hvor Efterkrigstidens første nye Biler allerede er rykket ind.

Gravesens Virksomhed er den største i sin Art i Østvendssyssel - det er en Udvikling fra det lille beskedne Autoværksted i 1916, som Hr. Gravesen med Grund kan se tilbage paa med Stolthed.

Man kan altsaa, hvad man vil

Viktualieforretningen "Delicat"

Det var noget af et Eksperiment, og de var ikke selv helt saa sikre paa Successen, da de for kun et Par Aar siden startede deres lille lækre Viktualieforretning "Delicat" i Dronninglund. Var Byen stor nok til at bære en saadan Specialforretning? Men alle bange Anelser blev meget hurtigt gjort til Skamme, og Forretningens Succes blev slaet fast.

Smørrebrød, Paalæg, Salater, smaa varme Retter, Mad og Smørrebrød til Selskaber etc. er Forretningens Speciale, og takket være de veltilberedte Varer, der hurtigt skaffede Forretningen en stor Kundekreds, maatte der snart Udvidelser og Moderniseringer til.

Det er en lille hyggelig og moderne indrettet Forretning i en lille By, som i Løbet af forbavsende kort Tid har vist sin Berettigelse.

Dampvaskeri og Badeanstalt

Dampvaskeriet og Badeanstalten "Løvenborg" i Dronninglund blev etableret for 8 Aar siden af Berg Poulsen, der drev Virksomheden til 1945, da den blev overtaget af den nuværende Indehaver, Grønborg Larsen. Virksomheden startedes som Dampvaskeri, men da der i Dronninglund var stort Behov for en moderne Badeanstalt, blev den indrettet efter nogle Aars Forløb. Det er en moderne indrettet Badeanstalt med saavel Bruse som Karbade. I Virksomheden beskæftiges 4-5 Mennesker, og det moderne Dampvaskeri har faaet Kunder langt uden for Byen og dens nærmeste Opland takket være det smukke og pæne Arbejde, der altid leveres herfra.

Dronninglund Bryggeri og Tuborg Øldepot

- Dronninglund Bryggeri blev etableret af Kr. Jensen i 1912. Det blev i 1918 overtaget af Iver Pedersen; der drev det indtil 1. November 1927,

da det blev overtaget af Brygger Fr. Marinus Jensen, der endnu driver den kendte Virksomhed. - Paa Bryggeriet fremstilles udelukkende Hvidtøl, og Produktionen har kunnet udvise en stadig Fremgang. Da Brygger Jensen saaledes overtog Bryggeriet, var den aarlige Produktion paa 59.000 Liter, medens den i 1945 var paa 116.000 Liter.

I 1934 fik Bryggeriet ogsaa Depot for De forenede Bryggerier, Tuborg og Københavns Bryghus, og ogsaa her har der gennem Aarene været en stadig stigende Omsætning.

Dronninglund Vulkaniseringsanstalt

Dronninglund Vulkaniseringsanstalt - Vulkano - blev etableret i 1930 af den nuværende Indehaver C. Christiansen, der tidligere havde arbejdet som Vulkanisør og Mekaniker bl. a. i Aalestrup og Skive. Det er nu 2 Aar siden, Virksomheden flyttede ind i de nye Lokaler paa Hjørnet af Smedegade og Nørregade.

Vulkaniseringsanstalten, der i Dag beskæftiger 3 Mand, udfører alt Vulkaniseringsarbejde fra Paalægning af Slidbane til Reparationer af de største Skader.

Læderhandel og Benzintank

I Aarene før Aarhundredskiftet drev W. Lehm en omfattende Garvervirksomhed i Asaa, og da Jernbanen blev anlagt, oprettede han sin egen Forretning i Dronninglund i 1901, saaledes at den i de første Aar nærmest kom til at virke som en Filial af Forretningen i Asaa. - Senere blev hele Virksomheden dog flyttet til Dronninglund, Garveriet undtaget, da denne By blev den dominerende paa Egnen.

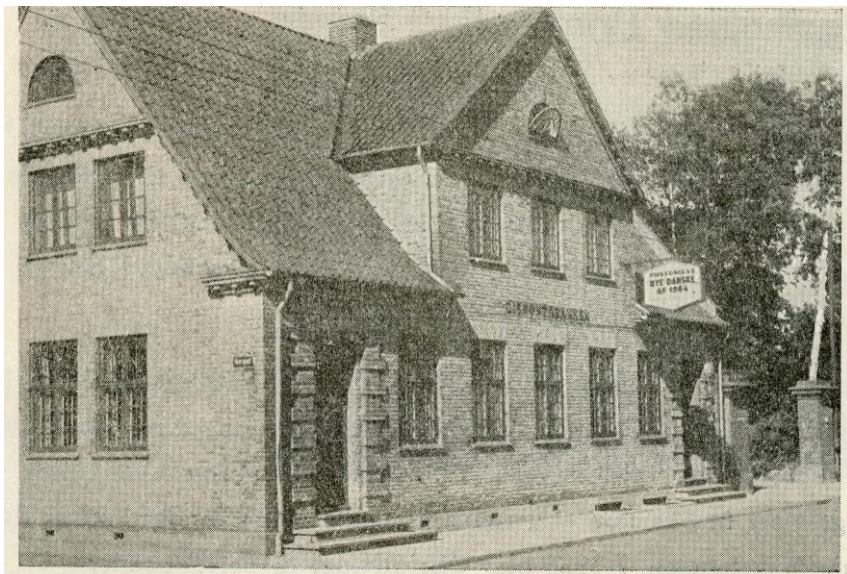
W. Lehm drev Dronninglund Læderhandel til 1910, da Forretningen blev overtaget af Sønnen, Jens Lehm, og ved hans Død i 1921 overtog endelig hans Broder, Hans Lehm, Virksomheden.

Forretningen laa oprindeligt i Vestergade, men i 1912 flyttedes den til sin nuværende Beliggenhed paa Hjørnet af Hovedgaden og Nørregade. - Paa denne meget centrale Plads blev der i 1930 opstillet en Benzintank i Forbindelse med Forretningen.

Manufakturforretningen med det righoldige Udvalg

Den store Manufakturforretning i Dronninglund blev etableret i 1906 af Manufakturhandler Møller, der drev den i en kortere Aarrække, hvorefter den blev overtaget af A. C. Vestergaard, der i 1912 flyttede Forretningen fra Børsen til den Ejendom, hvor den ogsaa har til Huse i Dag. Fra 1908 til 1925 blev Forretningen drevet af A. C. Vestergaard og derefter overdraget til den nuværende Indehaver, Johs. Nielsen.

Forretningen har en stor Kundekreds i saavel Byen som det store Opland - det er en Forretning, hvor man altid faar en reel Behandling, og som under normale Forhold er kendt for sit righoldige Udvalg af alle Varer indenfor Manufakturbranchen.

DISKONTOBANKEN I DRONNINGLUND

blev oprettet i 1928 som en Filial af Aalborg Diskontobank. Siden 1939 har Banken været ledet af Bankbestyrer Viggo Jensen, og Banken har gennem Aarene haft stor Betydning for Erhvervslivet i Dronninglund og Omegn.

Dronninglund Møbel- og Musikforretning

blev etableret i 1929 af den nuværende Indehaver Lund Jensen, der da begyndte at handle med brugte Møbler, men efterhaanden mere og mere gik over til Handel med nye Møbler samt Varer indenfor Musik-Branchen. Møbelhandelen omfatter i Dag særlig Handel med hele Møblementer, og mange nygifte Hjem i Sydøstvendssyssel har gennem Aarene faaet deres Møbler fra Lund Jensen.

I Musikhandelen føres forskellige Musikinstrumenter, Grammofoner, Plader, Naale etc., og de musikelskende Vendelboere har her fundet sig et trofast Tilholdssted.

Derfor: hvadenten man i et givet Øjeblik er Møbel- eller Musikinteresset, saa er Telefonnummeret 167 i Dronninglund.

Dronninglund Boghandel

Da Boghandler V. Jønsson den 1. August 1923 havde overtaget Dronninglund Boghandel og om Aftenen skulde gøre Kassen op, viste det sig, at Dagens Salg beløb sig til Kr. 3,94. - Det var jo langt fra lovende Udsigter for den nye Dronninglund-Borger, der tidligere havde haft en god Forretning i Østbirk i ca. 5 Aar.

Men Boghandler Jønsson fik hurtigt Gang i Omsætningen. Han lærte sin Kundekreds at kende og sørgede for at faa Bøger og Kunstværker hjem, som de var interesserede i. Den første Dags Omsætning blev hurtigt gjort til Skamme - i Løbet af nogle Aar blev det nødvendigt at udvide Forretningen. I 1928 blev den udvidet til det dobbelte.

Foruden Bøger fører Forretningen alt indenfor Papir, Noder, Foto samt Ugeblade og et velassorteret, stort Lager i Skolemateriel.

Et 50-aarigt Fotoatelier

Fru Ellen Lehm Sørensens fotografiske Atelier i Dronninglund er nu 50 Aar gammelt, idet det blev etableret i 1896 af Fotograf Chr. Pedersen. Generation efter Generation er saaledes blevet foreviget her, og Børn og Børnebørn efter Forretningens første Kunder finder stadig Vej til Atelieret i Nørregade. Forretningen tæller i særlig Grad sine Kunder blandt Landbefolkningen - et Udtryk for, at det netop er Efterslægten efter Forretningens første Kunder, der søger hertil, idet Dronninglund for 50 Aar siden først langsomt begyndte at vokse op som Stationsby.

Forretningen blev for 25 Aar siden overtaget af dens nuværende Indehaver, og det er nu 15 Aar siden, den blev flyttet fra sin daværende Plads ved Banegaarden til Nørregade.

DRONNINGLUND REALSKOLE

Dronninglund Realskole, der blev oprettet 1909, optager Elever fra 11 Aars Alderen og dimitterer til Mellemskole- og Realeksamen. Der virker ved Skolen foruden Skolebestyreren 4 Lærere og 3 Lærerinder.

KØBMANDSGAARDEN,

Dronninglund

Paa Byens Torv ligger Dronninglund Købmandsgaard, hvor der lige fra Byens Opstaaen for 50 Aar siden har været drevet Købmandshandel, oprindelig med det store Opland som Kunder; her handlede fortiden med Kolonial ogsaa med Korn og Foderstoffer, Kunstgødning, Brændsel, og der var Stalde, hvor Oplandets Kunder kunde spænde fra, naar de kom til Byen. I 1939 købte Grosserer Jørgen Høyer, Aalborg, Ejendommen og nedrev de gamle Bygninger og byggede et helt nyt Bygningskompleks, og der er nu foruden den oprindelige Købmandshandel en Tandlæge med en meget stor Praksis, en moderne Herre- og Damefrisørsalon, en Skotøjsforretning, en Skræderforretning og Kontor for Landboforeningens Regnskabsforening samt ovenpaa Lejligheder til Forretningsindehaverne. Siden 1933 har Købmandsliandelens Indehaver været Købmand K. Wachter, og det var naturligt, at han efter Ombygningen fik det centrale Hjørne i Ejendommen, hvor Købmand K. Wachter stadig driver en stor Købmandshandel, der dog nu har mere Præg af en moderne Byforretning, Grosserer Jørgen Høyer solgte i 1945 Ejendommen til en Broder, Forpagter Sv. Høyer, Dronninglund Hovedgaard, af hvem Købmand Wachter i Foraaret 1947 købte den.